

valóságoknak hozza mintegy foghatóan közelébe, amelyek a modern életet nagy erővel alakítják. Ezek általában: az emberi közösség s a világnak mindenki előtt értéként elfogadott dolgai. Nagy feladat vár még itt a hittudományos munkára: a világot, az egyetemes kozmoszt s a benne szinte parányként ható óriást, az embert kell — a profán tudományok eredményeivel összhangban — mindjobban az üdvösség történetének reflektorfényébe helyezni.

Végezetül azt a kívánatos és dicséretes törekvést szeretnők még megemlíteni, amely az ígéhirdetésnek és teológiának a gyakorlatban ismételt jelentkező szétválását igyekszik megakadályozni. Amint csüggedően hat olykor, hogy a hit ismereteiben a lekipásztor és a hívek között milyen nagy ellentét lehet, éppúgy megütközést kelthet az is, amidőn a lekipásztor feledkezik meg arról, hogy ő is „teológus”, akinek elsődleges forrásokból s nem jelentéktelen példatárakból kell merítenie tudását.

A tudomány-szociológia egyik megállapítása az, hogy minden korban az uralkodó szociális perspektíva döntően befolyásolja a tudományos közlésmódszereket. Nem arról van itt szó, hogy a tudásanyagot tartalmilag a körülmények változtatják meg. Bizonyos azonban, hogy a tartalom közlésének módszerében, a kiemelkedő gondolatoknak s a közlési formáknak arányaiban és minőségében folytonos haladás van. Ebből következik, hogy minden kornak megvolt és megvan a sajátos igénye a „maga hittudománya” iránt is. Ezt a Bernard Häring, Karl Rahner és még sokak által nyomatékozott igényt számosan kiegészítik azzal is, hogy a vázolt széles alapokra építő teológiai munka nem nélkülözhet bizonyos bátorságot sem. A teológusokat sem illeti meg a tévedhetetlenség, de ez nem hátrányt, hanem bizonyos előnyös „gátlástalanságot” jelent. Az esetleg újszerűen ható véleményeket a hozzáértők mindig kellő tárgyilagossággal bírálhatják s ezzel a haladás ügyét szolgáló dialógust segítik elő, amelynek pozitív eredményeit az egyházi tanítóhivatal örömmel fogadja. Szükség esetén kellő diszkrécióval szabályozza. Az egyházi élet fejlődése valóban oda irányul, hogy a régebben elég könnyen elhallgatást parancsoló vagy elféltést tartalmazó cenzúrák mind ritkább alkalmazásával a legilletékesebb helyen bizonyos „szellemi börtön” kapuit tarták fel. XXIII. János pápa más szavakkal ezt így fejezte ki a zsinat előestéjén: „Ablakokat kell nyitni s friss levegőt engedni be az egyházba.”

Hogyan lehet az egyház szemére vetni, hogy holtak a betűi? Minden a belső hajlandóságoktól függ: élet vagy halál Isten ajándékának elfogadása szerint.

A katolicizmus az egyetlen vallás, amely nem követte a vallások természetes fejlődését; ezek jelképesek és ködösek lesznek. A katolicizmus betű szerinti marad és mégis egyre szabatosabbá válik. Más a verete.

A tévedhetetlenségnek, miközben szorossá fűzi az egységet, kihatásában bátorítania kell az egyéni vizsgálódást. Minél szilárdabb egy helyzet, annál inkább elviseli a szabadságot.

Az egyházban a rögzített betűk mögött ott van az élő szellem és megvan az utak változatossága: az elvont és merev keretek között ott van az isteni élet szabad és hajlékony áradása.

MAURICE BLONDEL gondolataiból